

Список використаних джерел:

1. Некіт К. Г. Динаміка правового регулювання криптовалют (криптоактивів) у Японії. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.). 2021. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15278/Некіт%20К.Г..pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
2. Логойда В. М. Правовий статус криптовалют в США. Visegrad Journal on Human Rights. 2021. URL: <https://cutt.ly/7KLwTnv>.
3. Reconocimiento de Bitcoin en El Salvador. Asamblea Legislativa. 2021. URL: <https://www.asamblea.gob.sv/node/11282>.
4. Aid Force for Ukraine. Прес-офіс Міністерства цифрової трансформації України. 2022. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zadoneytiti-na-dopomogu-ukraini-mozhna-v-kriptoaktivakh-digitalbits>.
5. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. Верховна Рада України. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
6. Проект ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами». 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/ji07134a?an=2>.

Ключові слова: віртуальні активи, криптовалюта, інновації, інформаційні технології, електронні гроші, США, Японія, Сальвадор, віртуальні валюти.

Key words: virtual assets, cryptocurrency, innovations, information technologies, electronic money, USA, Japan, El Salvador, virtual currencies.

БЕЗНОС КОСТЯНТИН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, аспірант*

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Військовий стан та зовнішня агресія зі сторони Російської Федерації внесла зміни у життя всієї нашої країни, принесла багато страждань, втрат та горя. Більшість населення змушені адаптуватися до нових реалій та умов життя: змиритися із втратами рідних та близьких, змінити сферу роботи, місце проживання, ставлення до політичних процесів та паралельно допомагати протистояти ворогу.

Такі категоричні зміни умов та темпів життя, спровоковані не особистим волевиявленням особи, а в результаті російського вторгнення, що дуже негативно впливає на психічне здоров'я кожного українця.

Сукупність таких негативних факторів на психічне здоров'я людей створює потребу у посиленні психологічної та психіатричної допомоги населенню країни.

За оцінками ВООЗ, 10% людей, які переживають збройні конфлікти, мають серйозні проблеми з психічним здоров'ям. Ще у 10% розвивається поведінка, яка заважає повсякденному життю: найпоширенішими

проблемами є депресія, тривога та психосоматичні проблеми, такі як безсоння або болі в спині та животі.

Більш складніша ситуація складається з дітьми та підлітками, вони є психологічно вразливою категорією, оскільки їхня нервова система ще розвивається і не здатна належним чином протидіяти зовнішнім впливам. Дослідження, проведене Програмою психічного здоров'я громади Гази серед дітей 10–19 років свідчить, що: близько 46 % дітей, які були свідками конфлікту в Палестині 2000 року, поводитися агресивно; у 38 % погіршилася успішність у школі; у 27 % з'явилося нетримання сечі; 39 % скаржилися на нічні кошмари [1].

Хотілось би звернути увагу, що сучасна наука розмежовує сфери психічного і психологічного здоров'я. Таким чином, використовується поняття психічного здоров'я, так як воно більш широке та по суті являє собою одну з інтегрованих характеристик особистості, яка пов'язана з її внутрішнім світом і забезпечує гармонічне включення в соціум та орієнтацію на саморозвиток і самореалізацію [2, с. 48]. Однак, психічне та психологічне здоров'я пов'язані між собою, а також мають прямий вплив один на одного.

Всесвітня організація охорони здоров'я визначає поняття психічного здоров'я наступним чином – це стан благополуччя, при якому кожна людина може реалізувати свій власний потенціал, впоратися із життєвими стресами, продуктивно та плідно працювати, а також робити внесок у життя своєї спільноти [3].

З цього визначення випливає, що держава, в свою чергу, безпосередньо зацікавлена у стабільності психічного стану, а також душевного комфорту громадян, оскільки від цього залежить рівень продуктивності, а також благополуччя суспільства загалом. Забезпечення психічного здоров'я під час війни здійснюється шляхом вчинення заходів, які позитивно впливають на психічний та психологічний стан населення в Україні.

Загалом, заходи забезпечення психічного здоров'я населення України під час війни можна поділити на: прямі та непрямі.

Прямі заходи забезпечення психологічного здоров'я – це ряд заходів, основною метою яких є покращення морально-психологічного та психічного стану населення України. До прямих заходів забезпечення психологічного здоров'я можна віднести: надання психіатричної допомоги спеціалізованими закладами охорони здоров'я; надання соціальних послуг закладами соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади; благодійні та громадські організації, які надають психологічну допомогу та здійснюють психологічну підтримку населення; психологічна підтримка в засобах масової інформації яка направлена на пояснення психологічних станів та підвищення рівня обізнаності щодо питань психічного здоров'я; тощо.

Непрямі заходи забезпечення психологічного здоров'я – це ряд заходів, які опосередковано направлені на покращення морально-психологічного та психічного стану населення в Україні, або такі заходи, результатом яких є позитивні зміни у зазначених вище станах

населення. До непрямих заходів забезпечення психологічного здоров'я можна віднести: діяльність органів влади направлена на протидію дезінформації та спростовування неправдивих заяв від політиків чи експертів; надання рекомендацій засобами масової інформації стосовно настання надзвичайних ситуацій під час війни; окрема діяльність військовослужбовців та військових експертів направлена на інформування населення та пояснення ходу бойових дій; тощо.

Із проведеного аналізу нормативної бази, а також засобів масової інформації можна виділити наступні напрями забезпечення психічного здоров'я населення України під час війни:

- 1) ті що забезпечують підвищення рівня обізнаності щодо питань психічного здоров'я;
- 2) які мають на меті сприяння популяризації психічного здоров'я;
- 3) заходи профілактичного та превентивного сприяння на психічне здоров'я;
- 4) заходи направлені на психологічну підтримку та допомогу;
- 5) заходи психіатричної допомоги.

Основним органом влади, що здійснює зазначену вище діяльність є Міністерство охорони здоров'я (далі – МОЗ), яке шляхом співпраці з громадськістю та засобами масової інформації щодо ролі психічного здоров'я у громадському здоров'ї, активного обговорення на суспільному рівні в зазначених питаннях, розвитку просвітницьких ресурсів, залучення фахових асоціацій до діяльності у сфері охорони психічного здоров'я сприяють підвищенню рівня обізнаності щодо психічного здоров'я у суспільстві [3].

За даними МОЗ (на початок 2019 року) в Україні функціонують 58 психіатричних лікарень, 24 наркологічні стаціонарні заклади (22 наркологічних диспансерів зі стаціонаром і 2 наркологічні лікарні) із загальним ліжковим фондом 26 915 психіатричних і 3 371 наркологічних ліжок, середній термін перебування в психоневрологічному стаціонарі в середньому – 48,7-53,5 днів [4, с. 474].

До партнерів, що допомагають здійснювати МОЗ свою діяльність у сфері забезпечення психічного здоров'я входять: Дитячий фонд ООН (англ. United Nations International Children's Emergency Fund), ЮНІСЕФ (UNICEF), метою якого є сприяння добробуту і захисту здоров'я дітей та юнацтва [5, с. 47], Товариство Червоного Хреста України, яке здійснює психосоціальну підтримку населенню України [6], Міжнародний комітет Червоного Хреста, Всесвітня організація охорони здоров'я, інтернет-платформа для психологічних консультацій «Розкажи мені», Український інститут когнітивно-поведінкової терапії, а також інші міжнародні та громадські організації.

Хотілось звернути увагу, на те що, окрім забезпечення психічного здоров'я під час війни, держава в рамках Розпорядження Кабінету міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р здійснює системний розвиток охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. Метою зазначеного розпорядження є створення цілісної, ефективної системи охорони психічного здоров'я, яка функціонує в єдиному міжви-

домчому просторі, забезпечує покращення якості життя та дотримання прав і свобод людини [3].

Із вище зазначеного можна прийти до висновку, що основу для забезпечення психологічної підтримки та допомоги населенню України складають благодійні та громадські організації, які в свою чергу здійснюють психологічне консультування через засоби зв'язку, наприклад, телефонний дзвінок чи чат у месенджері, а також індивідуальні психологічні консультації безпосередньо шляхом зустрічі пацієнта із психологом. Варто зазначити, що окрім благодійних та громадських організацій також існує телефони довіри на базі міських психоневрологічних диспансерів, які розташовані майже у кожному місті.

Список використаних джерел:

1. Свеженцева І. «Спокій, але не байдужість»: як конфлікти та загроза війни впливають на психіку та як не панікувати [Електронний ресурс] / І. Свеженцева // Суспільне Новини. 2022. – Режим доступу: <https://suspilne.media/203742-spokij-ale-ne-bajduzist-ak-konflikti-ta-zagroza-vijni-vplivaut-psihiku-ta-ak-protidiati-panici/>, вільний (дата звернення 01.06.2022). – Назва з екрану.
2. Костюк Д. Психічне та психологічне здоров'я особистості: поняття, зміст та критерії / Д. Костюк, В. Костюк // Вісник Національного університету оборони України. – 2018. – № 2 (50). – С. 45–50
3. Розпорядження Кабінету міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року».
4. Чорна В. В. Реформування охорони здоров'я для зміцнення психічного здоров'я населення України та досвід країн ЄС / Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2020. – № 3 (24). – С. 469–478.
5. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» / Укладачі: Бабка В. Л., Шумило М. М.; за ред. д.і.н., проф. Киридон А. М. – К. : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2017. – 152 с.
6. Товариство Червоного Хреста України [Електронний ресурс]: [сайт] / Громадська організація «Товариство червоного хреста України». – Електрон. дані. – К., © 2016-2022. – Режим доступу: <https://redcross.org.ua/mhpss/>, вільний (дата звернення 01.06.2022). – Назва з екрану.

Ключові слова: психологічне здоров'я, система забезпечення, Міністерство охорони здоров'я, військовий стан, російське вторгнення, війна.

Key words: mental health, support system, Ministry of Health, martial law, Russian invasion, war.